

STRATEGIA UDZIAŁU SIŁ ZBROJNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W OPERACJACH MIĘDZYNARODOWYCH

I. WPROWADZENIE

Strategia udziału Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych formułuje swoje cele w zgodzie z aktem rangi najwyższej, jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz ze Strategią Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, która jest skorelowana z Koncepcją Strategiczną NATO i Europejską Strategią Bezpieczeństwa.

Wypełniając założenia polityki bezpieczeństwa państwa oraz reagując na ewolucję środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego, Polska będzie kontynuować aktywne zaangażowanie w utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa, zarówno w skali regionalnej, jak i globalnej, w tym stałe uczestnictwo w misjach międzynarodowych z udziałem komponentów wojskowych.

Świat w przyszłości nie uwolni się od ognisk napięć i niestabilności. Polska, w złożonym i rozbudowanym środowisku międzynarodowym, staje się coraz bardziej liczącym się państwem. Członkostwo w NATO i Unii Europejskiej oraz partnerstwo strategiczne ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki zapewniają nam wysoki poziom bezpieczeństwa, ale równocześnie nakładają na nasz kraj określone zobowiązania.

Udział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach poza granicami państwa jest istotnym instrumentem polskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zapewniającym wpływ na kształtowanie bezpieczeństwa międzynarodowego. Jednocześnie jest on źródłem doświadczeń operacyjnych i wyznacznikiem kierunków transformacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Transformacja współczesnych systemów bezpieczeństwa oraz zwiększanie zaangażowania w operacje utrzymania pokoju, misje stabilizacyjne i humanitarne, jak również rozwój sił szybkiego reagowania i podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym wskazują na potrzebę określenia podstawowych założeń użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych.

II. WYZWANIA I ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ocena stanu i poziomu zagrożeń zdefiniowanych w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej jest punktem wyjścia do określenia sytuacji bezpieczeństwa państwa i wyznaczenia kierunku jego dalszej polityki.

Główne czynniki wywierające wpływ na środowisko międzynarodowe to procesy globalizacji oraz asymetryczny charakter zagrożeń dla bezpieczeństwa i stabilności państw. Zagrożenia asymetryczne, w tym szczególnie międzynarodowy terroryzm, wymagają niejednokrotnie podejmowania działań o zasięgu globalnym. Potrzebę udziału w operacjach międzynarodowych determinują także takie zagrożenia i wyzwania, jak proliferacja broni masowego rażenia, kryzysy i konflikty zbrojne oraz katastrofy humanitarne.

Obecnie wspólnota międzynarodowa coraz rzadziej doświadcza tradycyjnych zagrożeń. Współczesne zagrożenia mają naturę niepodmiotową (w sensie prawnym), a ich nośnikiem są organizmy pozapaństwowe, takie jak międzynarodowe ugrupowania terrorystyczne czy międzynarodowe grupy przestępcze. Granice w coraz mniejszym stopniu stanowią dziś barierę ochronną podmiotów państwowych. W dobie globalizacji, zagrożenia zlokalizowane nawet tysiące kilometrów od granic państw europejskich istotnie osłabiają bezpieczeństwo tych państw i całego kontynentu.

Skala współczesnych zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego i związane z nimi wyzwania wymagają zaangażowania sił zbrojnych na odległych teatrach działań. W tym kontekście Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej będą przygotowywane do podejmowania działań w bardzo zróżnicowanych warunkach geograficznych, a także kulturowych na różnych kontynentach.

Udział w niektórych misjach może powodować czasowy wzrost zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej (np. ryzyko ataków terrorystycznych), a także bezpośredniego zagrożenia żołnierzy, związanego z uprowadzeniem lub zaginięciem. Z drugiej strony, uczestnictwo w operacjach międzynarodowych przyczynia się do podnoszenia zdolności i poprawy kondycji naszych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewnia korzyści polityczne (umacnia pozycję międzynarodową kraju oraz zwiększa jego możliwości oddziaływania).

III. STRATEGICZNE CELE I ZAŁOŻENIA UDZIAŁU SIŁ ZBROJNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W OPERACJACH MIĘDZYNARODOWYCH

Rzeczpospolita Polska, w ramach solidarnych działań zapewniających wspólne bezpieczeństwo, będzie aktywnie angażować się w operacje pod auspicjami organizacji międzynarodowych: NATO, UE, ONZ, OBWE, a także w ramach tworzonych koalicji ad hoc. Stopień i geograficzne obszary zaangażowania muszą być wypadkową aktualnych możliwości Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz

jasno zdefiniowanych celów politycznych, zbieżnych z polską racją stanu, określoną w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyrażającą się w działaniach na rzecz umacniania międzynarodowej pozycji Polski.

Udział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych uwzględnia zobowiązania międzynarodowe. Zależy od tego wiarygodność naszego państwa jako odpowiedzialnego członka wspólnoty międzynarodowej.

Udział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych będzie zgodny z trzema zasadami: celowości (zgodności z interesem państwa), swobody działania (zapewnienia naszym kontyngentom możliwie największego wpływu na przebieg operacji) oraz ekonomii sił (optymalnego wykorzystania środków w stosunku do zamierzonych celów).

Dla użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju najbardziej pożądana jest autoryzacja mandatu przez Radę Bezpieczeństwa ONZ w formie rezolucji lub legitymizacja działań w oparciu o zapisy Karty Narodów Zjednoczonych.

Głównym celem udziału Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych jest:

- -obrona interesów narodowych przed zewnętrznymi zagrożeniami, przez likwidowanie źródeł kryzysów oraz wygaszanie konfliktów w bliższym i dalszym otoczeniu strategicznym Rzeczypospolitej Polskiej;
- -budowa stabilnego środowiska bezpieczeństwa;
- -umacnianie instytucji i organizacji bezpieczeństwa międzynarodowego;
- -wypełnianie zobowiązań sojuszniczych, przez zacieśnianie dwustronnej i wielostronnej współpracy wojskowej i pozawojskowej z sojusznikami, koalicjantami oraz partnerami;
- -zapobieganie katastrofom humanitarnym i powstrzymywanie naruszeń praw człowieka.

Decyzja w sprawie zaangażowania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacje międzynarodowe jest wypadkową analizy kryteriów: politycznego, prawnego, militarnego oraz finansowego i stanowi każdorazowo element świadomości wybranego przez organy władzy państwowej celu strategicznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasadniczym elementem w procesie podejmowania decyzji o użyciu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju jest zgodność z interesem narodowym. Oznacza to uwzględnienie jego potrzeb oraz możliwości rozpatrywanych w perspektywie krótko- i długoterminowej. Dodatkowo ważnym kryterium politycznym jest kształtowanie wizerunku państwa jako aktywnego uczestnika procesu umacniania bezpieczeństwa i pokoju na świecie oraz wiarygodnego partnera.

W ramach kryteriów wojskowych analizie powinny podlegać trzy grupy zagadnień:

- wojskowa ocena szans powodzenia przygotowywanej operacji wojskowej;
- ryzyko związane z udziałem w danej operacji;

- możliwości i zakres udziału Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w danej operacji oraz czas jej trwania.

Polska będzie zmierzać do zapewnienia „widoczności” swojego udziału w operacjach. W wielu misjach decyduje o tym wielkość kontyngentu, jak również stosunek procentowy wkładu danego kraju do ogólnej liczby żołnierzy biorących udział w danej misji. Oprócz wkładu liczebnego, szczególną rolę w tym względzie odgrywać będzie także charakter prowadzonych działań.

Istotnym skutkiem uczestnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w operacjach międzynarodowych powinno być osiągnięcie korzyści naszego zaangażowania. Zapewnienie adekwatnej reprezentacji w strukturach decyzyjnych i dowódczych zagwarantuje Polsce większy wpływ na kształt operacji, podniesie prestiż naszego zaangażowania w misje, jak również pozwoli na uzyskanie korzyści politycznych przez wzmocnienie pozycji państwa na arenie międzynarodowej.

IV. PODMIOT PROWADZĄCY OPERACJĘ

Priorytetowe znaczenie, z punktu widzenia polskiej racji stanu, mają operacje Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej.

Zaangażowanie naszego wojska w operacje prowadzone przez NATO i UE przynosi wymierne korzyści w postaci możliwości wpływania na procesy decyzyjne tych organizacji.

Obecne zaangażowanie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w misje prowadzone pod auspicjami NATO i UE jest jednym z podstawowych zadań wynikających z narodowej polityki bezpieczeństwa, stanowi również istotny wyznacznik miejsca i roli naszego kraju na arenie międzynarodowej.

Polska, jako członek Organizacji Narodów Zjednoczonych i jeden z jej założycieli będzie nadal uczestniczyć w misjach podejmowanych pod egidą tej organizacji.

Udział w operacjach międzynarodowych pod auspicjami wyżej wymienionych organizacji nie wyklucza zaangażowania w operacje w ramach koalicji tworzonych ad hoc.

V. ZDOLNOŚCI OPERACYJNE

Udział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w misjach międzynarodowych wiąże się z potrzebą osiągnięcia interoperacyjności z siłami NATO i UE we wszystkich niezbędnych aspektach prowadzonych działań. Mając na względzie nowe wyzwania wynikające z prowadzenia operacji poza granicami kraju, w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej będą rozwijane przede wszystkim następujące zdolności:

- zapewnienie interoperacyjności kontyngentów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z siłami zbrojnymi pozostałych uczestników operacji we wszystkich niezbędnych aspektach prowadzenia działań;
- posiadania sprawnych, niezawodnych oraz odpowiednio zabezpieczonych systemów dowodzenia i kierowania;
- zapewnienie odpowiedniej ochrony kierowanych do operacji sił przed bronią masowego rażenia;
- pozyskania wymaganych zdolności zarówno operacyjnych, jak i logistycznych do realizacji wspólnego zabezpieczenia sił biorących udział w operacji w ramach zintegrowanej logistyki wielonarodowej, w następujących dziedzinach: przerzutu strategicznego, transportu w rejonie działań, dostaw środków zaopatrzenia, zabezpieczenia logistycznego, a także zapewnienie infrastruktury socjalno-bytowej;
- w zakresie współpracy cywilno-wojskowej (CIMIC).

Będziemy dążyć do włączania w operacje międzynarodowe nie tylko Wojsk Lądowych, ale także w większym niż dotychczas stopniu Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej, Wojsk Specjalnych oraz Żandarmerii Wojskowej. Wielkość ich udziału będzie uzależniona od zakresu, obszaru i charakteru prowadzonych działań. Wskazane jest jednak zachowanie równowagi w kwestii zaangażowania w operacje, gdyż Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej nie są w stanie brać udziału we wszystkich przedsięwzięciach, z uwagi na ograniczenia kadrowe i techniczne. Optymalna wielkość sił przebywających jednocześnie poza granicami kraju powinna mieścić się w przedziale 3200 – 3800 żołnierzy.

Współczesne i przyszłe misje pokojowe oraz stabilizacyjne nie ograniczają się jedynie do zadań wojskowych. Misje te mają charakter wieloaspektowy, obejmujący także działania polityczne i dyplomatyczne, ekonomiczne oraz społeczne. Warunkiem ich powodzenia jest ścisła koordynacja działań, zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i narodowym, w tym skuteczna współpraca cywilno-wojskowa.

Zaangażowanie Polski w operacje międzynarodowe stanowi wysiłek ogólnonarodowy. Wynika stąd konieczność wypracowania, obok funkcjonujących już procedur przygotowania i użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, także procedur regulujących udział w operacjach międzynarodowych innych niż Ministerstwo Obrony Narodowej instytucji administracji państwowej. W tym zakresie przyjęte zostaną odpowiednie rozwiązania prawne, organizacyjne i finansowe, tak aby zapewnić szeroki udział cywilnych specjalistów (m.in. z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, organizacji pozarządowych) w operacjach międzynarodowych. Dotyczy to zarówno etapu przygotowania państwa do udziału w operacji, okresu samego zaangażowania w daną misję w rejonie jej odpowiedzialności, jak również etapu odbudowy i rekonstrukcji obszarów pokonfliktowych.

VI. SPOSÓB FINANSOWANIA OPERACJI

Użycie sił i środków w operacjach międzynarodowych będzie wspierało realizację strategicznych celów polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej

Polskiej. Będzie ono adekwatne do poziomu aspiracji narodowych i możliwości ekonomicznych państwa.

Finansowanie udziału w operacjach międzynarodowych realizowane będzie, w części dotyczącej narodowego wkładu do tych operacji, z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

=====